Jaarverslag vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu 2021

Opdrachtgever: J. Roselle - Teammanager Omgevingsrecht en Veiligheid (TOV)
Datum vaststelling: april 2021; tkn raad.

1 Inleiding

Het college stelt het jaarverslag vergunningverlening, toezicht en handhaving (vth) milieu 2021 vast op grond van artikel 7.7 van het Besluit omgevingsrecht (Bor), de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo (2016) en de daarin opgenomen kwaliteitscriteria 2.2 (procescriteria; onderdeel 1, Rapportage en evaluatie). Dit jaarverslag is een rapportage en evaluatie van de in 2021 uitgevoerde activiteiten en geeft weer hoe zich dit verhoudt tot de voorgenomen activiteiten in de jaarprogramma's en in hoeverre de activiteiten bijgedragen hebben tot een prettige, duurzame en veilige leefomgeving.

Context en reikwijdte

Dit jaarverslag betreft met name de vth-activiteiten die ODRA uitvoert voor de gemeente Rheden en de kaderstellende activiteiten die de gemeente hiertoe zelf uitvoert. De vth-activiteiten van ODRA zijn met name milieu- en bedrijfsgerelateerd. Het merendeel betreft milieutoezicht, waar deze rapportage zich ook meest op richt. Het milieutoezicht betreft de in de Notitie Integrale handhaving beschreven milieuthema's:

- milieutoezicht bedrijven
- afval en lozingen
- bodem
- externe veiligheid

En daarnaast de milieu-delen in de thema's:

- asbest in de thema's Illegale bouw en sloop, Bestaande bouw en Bouwen en slopen met vergunning
- bedrijvigheid zonder milieuvergunning of –melding in het thema Illegale bedrijvigheid
- geluid in de thema's Horeca en evenementen

Leidend in de uitvoering van milieutoezicht en -handhaving is de Rhedense visie op handhaving ('Notitie Integrale handhaving, 2013):

De gemeente Rheden wil transparant en consequent handhaven op basis van heldere besluitvorming en prioriteiten.

ODRA voert de vth-taken voor al haar partners zoveel mogelijk uniform uit ten behoeve van efficiency en een gelijk speelveld voor bedrijven. ODRA rapporteert hierover jaarlijks over al haar activiteiten in haar jaarstukken. Per partner rapporteert ODRA maandelijks cijfermatig over de voortgang. Dit jaarverslag verbindt de uitvoerende activiteiten van ODRA in en voor Rheden met de kaderstellende activiteiten van de gemeente zelf in haar rol als opdrachtgever.

Resultaten 2021

- In 2021 heeft ODRA in de gemeente Rheden ruim 300 controles uitgevoerd en ongeveer 80 klachtmeldingen afgehandeld. De milieucontroles zijn daarbij vanwege de coronamaatregelen zo mogelijk digitaal en alleen in overleg met het bedrijf op locatie uitgevoerd.
- Projecten zijn uitgevoerd rond energiebesparing bij bedrijven (voortzetting) en ondermijning (voorbereiding controle De Beemd).
- Regionaal is samengewerkt rond de implementatie van de Omgevingswet via het Platform Omgevingswet.
- ODRA heeft het in 2019-2020 regionaal vastgestelde kader milieutoezicht uitgewerkt in een nieuwe toezichtstrategie.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de uitgevoerde toezicht- en handhavings-activiteiten in 2021,
hoofdstuk 3 de uitgevoerde vergunningverlening en adviesactiviteiten,
hoofdstuk 4 de activiteiten rond het kader milieutoezicht en continue verbetering,
hoofdstuk 5 beschrijft de organisatie van het milieutoezicht en
hoofdstuk 6 de activiteiten rond specifieke wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

2 Rapportage milieutoezicht

Kader milieutoezicht

Wanneer regels niet nageleefd worden, probeert ODRA in eerste instantie naleving te bewerkstelligen via aanspreken en minnelijk overleg. Wanneer dit niet of onvoldoende lukt, zet ODRA juridische handhaving in. Afhankelijk van de aard en ernst van de situatie, kan ODRA bijvoorbeeld zelf direct ingrijpen (bestuursdwang) of dreigen met een 'geldboete' (dwangsom). Hoe en met welke prioriteiten ODRA toezicht en handhaving uitvoert, is beschreven in:

- Landelijke handhavingsstrategie (LHS, 2016),
- Grenzen aan gedogen (landelijke richtlijn, 1996),
- Notitie Integrale handhaving gemeente Rheden (2013)

en specifiek rond milieutoezicht:

- Nalevingsstrategie regio Arnhem (2015) en de
- Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem (2015).

De regionale documenten zijn in 2020 geactualiseerd met de Notitie Visie en leidende principes milieutoezicht regio Arnhem en Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem.

Uitvoering toezicht en handhaving

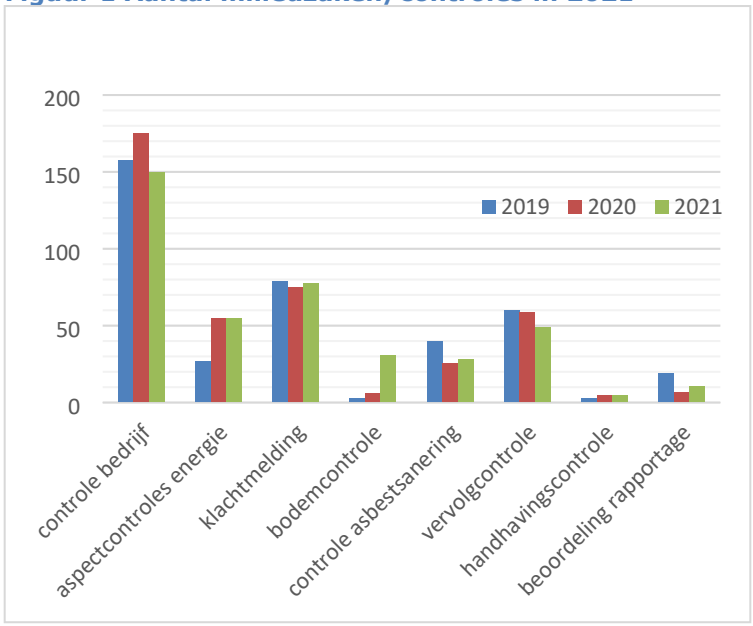
Het toezicht rond de milieuthema's bestaat uit:

- Periodieke, integrale milieucontroles bij bedrijven.
- Aspectcontroles. Dit betreft controles op een specifiek milieuthema als bodem, geluid, energiebesparing etc.
- Oplevercontroles. Dit zijn controles bij milieu-inrichtingen op verleende omgevingsvergunningen en ingediende meldingen Activiteitenbesluit.
- Controles naar aanleiding van meldingen grondverzet (Bkk), bodemsanering en slopen met asbest.
- Controles naar aanleiding van bedrijfsgerelateerde klachten en meldingen over milieuoverlast van derden.
- Gebiedsgerichte controles als veld- en gevelcontroles.
- Projectmatige controles. Dit betreft bijvoorbeeld branchegericht toezicht.
- Controles ketentoezicht. Dit betreft met name afval- en grondcontroles.
- Handhavingscontroles. Dit zijn controles tijdens het juridische handhavingstraject.

De beschikbare capaciteit voor toezicht en handhaving milieu in 2021 was ongeveer 3 fte.

In onderstaande figuur zijn de aantallen controles/zaken in 2021 weergegeven. In tabel 1 (blz. 3 en 4) zijn de verschillende controles per thema beschreven.

Figuur 1 Aantal milieuzaken/controles in 2021

Thema-overstijgend

- Naast de klachtafhandeling heeft ODRA een piketdienst. De piketdienst is 7 dagen per week, 24 uur per dag paraat om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten. 2021 was een rustig jaar.
- In beide jaren heeft ODRA in 8 controletrajecten juridische handhaving toegepast. In de meeste gevallen was het voldoende een voornemen tot het opleggen van een dwangsom kenbaar te maken om de overtreding te laten beëindigen.

Tabel 1 Rapportage milieutoezicht per thema

Thema	Activiteiten 2021	Toelichting en evaluatie	Voort-gang
Milieutoezicht bedrijven			
Periodiek toezicht bedrijven	150 controles, 49 vervolgcontroles.	• Conform planning volgens Naleefstrategie en Probleem- en risico-analyse. • Via een controle in Arnhem ontdekte ODRA dat er veel gasflessen met lachgas in een distributiecentrum in de gemeente Rheden niet veilig waren opgeslagen. Een integrale aanpak van ODRA, politie en gemeente heeft er voor gezorgd dat de opslag via handhaving nu voldoet aan de veiligheidsvoorschriften. • Bij het onderhoud van de A348 wilde de aannemer graag ervaring opdoen met een tijdelijke asfaltcentrale in de Havikerwaard om het verwijderde asfalt dicht bij het werk te kunnen omzetten naar nieuw asfalt. Dit bleek niet zonder meer binnen de bestaande regelgeving te regelen en is daarom toegestaan vanuit het innovatieve belang voor circulaire economie via een gedoogbesluit (conform de landelijke richtlijn Grenzen aan gedogen).	☺
Klachten	78 klachtmeldingen (ongeveer 50 locaties) afgehandeld.	• Het aantal klachten in Rheden varieert sterk door de jaren heen. Het ene jaar zijn er 40 klachtmeldingen, het andere jaar 100. Het aantal klachten in 2021 was daarmee gemiddeld. • De klachten zijn divers van aard, waarbij geluidsoverlast door bedrijvigheid het meest voorkomt.	☺
Energiebesparing bedrijven	• 55 energiecontroles uitgevoerd bij midden- en grootverbruikers. • Tijdens de periodieke milieucontroles bedrijven geïnformeerd over de energiebesparingsplicht.	• Aantal controles cf. planning; • Alle relevante bedrijven zijn in 2018-2021 gecontroleerd (ambitie klimaatprogramma Rheden). • Het naleefgedrag bleek lager dan verwacht. In 2018 verwachten we (in lijn met de Gelderse Energie Aanpak) 20% achterblijvers. In de praktijk blijken bij 60% van de energiecontroles vervolgcontroles nodig. Maatregelen betreffen meest verlichting, CV-regelingen en leiding-isolatie. In de meeste gevallen worden deze maatregelen getroffen zonder dat (juridische) handhaving nodig is. Wel zullen in 2022 vanwege de vaak lange hersteltermijnen nog veel vervolgcontroles nodig zijn.	☺
Afval en lozingen	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	• ODRA neemt in de periodieke milieucontroles bij bedrijven de aspecten afval en lozingen integraal mee. • Rond lozingen werkt ODRA samen met het Waterschap Rijn en IJssel. Het Waterschap bemonstert jaarlijks bij enkele bedrijven in Rheden het afvalwater.	☺

Thema	Activiteiten 2021	Toelichting en evaluatie	Voort-gang
Bodem			
Controles.	31 controles (veldcontroles en nav meldingen).	• In 2018 heeft ODRA in kader van risicogericht toezicht een barrièremodel rond grondverzet gemaakt. Uitvoering van het toezicht is aan de hand hiervan. Grondverzet heeft daarbij een sterk bovengemeentelijk karakter. Overtredingen vinden vooral plaats binnen de keten. • ODRA heeft geadviseerd mbt een initatief rond circulaire economie rond het uitbaggeren van de dode IJsselarm De Steeg/Rheden en het omzetten van de bagger in grondstof. • Tijdens toezicht op een nieuwbouwlocatie in Velp kwam sterk verontreinigde grond aan het licht. Door handhaving is de verontreiniging is gesaneerd en geëvalueerd.	☺
Grondwaterbeschermings-gebieden	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	ODRA heeft gewerkt aan het borgen van aandacht in de vergunningverlening voor grondwaterbeschermingsgebieden. Extra aandacht in het toezicht is nog niet gerealiseerd.	😐
Externe veiligheid	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	ODRA neemt in de periodieke milieucontroles bij bedrijven het aspect externe veiligheid integraal mee.	☺
Asbest			
Controles	28 controles.	Het aantal sloopmeldingen met asbest is ongeveer 300 per jaar. Risicogericht worden veld- en administratieve controles uitgevoerd, inclusief mbt illegale asbestsaneringen..	☺
Saneren asbestdaken	Geen.	Zie hoofdstuk 6.	
Illegale bedrijvigheid			
Gevelcontroles	Voorbereiding integrale inventarisatie bedrijven op De Beemd, Velp.	Lege panden en onduidelijke bedrijven zijn een risico in kader van illegale bedrijvigheid. Vanuit het programma Ondermijning van gemeente en het project Theseus van de provincie Gelderland heeft ODRA bijgedragen aan de integrale inventarisatie van bedrijven op De Beemd in Velp (voorbereiding 2021; uitvoering 2022).	☺
Controle aard bedrijfsactiviteit	Geen.	In de bestemmingsplannen is de locatie van bedrijven met betrekking tot hun milieubelasting via milieuzonering gereguleerd. Controle hierop volgt uit actualisatie van de bestemmingsplannen, naar aanleiding van klacht-meldingen en bij nieuwe initiatieven.	☺
Geluid bij horeca en evenementen			
Geluidmetingen	Geen.	Vanwege de coronamaatregelen waren er nauwelijks evenementen in 2021.	☺

Hout stoken
Jaarlijks zijn er diverse klachten over houtstook. Het toezicht op hout stoken en de afhandeling van klachten ligt bij de gemeente (toezicht-houders leefomgeving en bouwen). Het wegnemen van onacceptabele overlast is vaak lastig vanwege het ontbreken van heldere kaders rond de algemene zorgplicht 'dat hout stoken geen overlast mag geven'.

Aandachtspunten
Energie, bodem, grondwater
- Vanaf 1 januari geldt voor kantoren de zogenaamde label C-verplichting en al sinds 2020 gelden strengere energie-eisen voor installaties. Toezicht op deze regelingen is lastig. Regionaal is afgesproken de voorbereiding gezamenlijk (gemeenten en ODRA) op te pakken.
- De provincie is verantwoordelijk voor de grondwaterbeschermings-gebieden (in Rheden Pinkenberg en Ellecom). Toezicht bij bedrijven en in het veld op de door de provincie gestelde regels is belegd bij de gemeenten. Het toezicht op bedrijven is vervolgens belegd bij de omgevingsdiensten. In het integrale periodieke toezicht krijgt grondwaterbescherming weinig prioriteit en aandacht, mede ook doordat niet in alle partnergemeenten grondwaterbeschermings-gebieden liggen en binnen ODRA en bij partners meerdere disciplines/teams betrokken zijn. De Provincie bekijkt of zij de toezichtstaak rechtstreeks bij de omgevingsdiensten kan beleggen.

Risicogericht toezicht
- Bij de start van ODRA is in eerste instantie vooral ingezet op vergunning- en meldinggericht toezicht. Hiermee blijven echter niet gemelde en niet vergunde activiteiten buiten beeld. Dergelijke illegale activiteiten (als bv asbestsaneringen door niet-gecertificeerde slopers) zijn vaak risicovoller dan wel gemelde. Het signaleren van illegale activiteiten vraagt een andere aanpak, bv door veldinspecties en de opbrengst is onzekerder. Dit maakt dit werk lastiger te vatten in eenduidige producten in de huidige beheerste outputfinanciering van ODRA.
- Wanneer bij een controle een overtreding wordt geconstateerd, wordt de overtreder gevraagd de situatie in orde te brengen binnen een bepaalde termijn. Standaard volgde eerder dan een vervolgcontrole om na te gaan of de overtreding inderdaad is beëindigd. Een vervolgcontrole kost relatief veel tijd (plannen, reiskosten en administratie). Vanuit een risicogerichte benadering is deze tijd lang niet altijd in verhouding tot het milieurisico van de overtreding. ODRA heeft in 2021 de vervolgcontroles meer risicogericht gemaakt.
- Risicogericht toezicht vereist beschikbaarheid van data over resultaten van controles. ODRA heeft in 2021 een nieuwe vth-systeem geïmplementeerd. Verdere inrichting van het systeem en opbouw van data zal komende jaren nog aandacht vragen.

3 Rapportage vergunningverlening en advies milieu

Kader milieuvergunningverlening
- Vergunningenstrategie regio Arnhem (2015).

Uitvoering vergunningverlening
Vergunningverlening betreft het afhandelen van aanvragen en milieumeldingen. Aanvragen van zogenaamde complexe bedrijven (in Rheden 2) worden afgehandeld door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In het kader van een milieumelding kunnen maatwerkvoorschriften gesteld worden. Dit betreft meest vetafscheiders en geluidvoorschriften.

Soort product	**Aantal**
Milieumeldingen	30
Sloopmeldingen met asbest	296
Maatwerkvoorschriften	6
Omgevingsvergunning milieu	4
Intrekking vergunning	-
Actualisatie vergunning milieu	-
MER beoordeling	1

Ten behoeve van de vergunningverlening voert ODRA vooroverleg met ondernemers en stemt af met de gemeente over andere (aangevraagde) activiteiten behorend bij de aanvraag of melding. ODRA handelt ook bezwaar en beroep af. Dit is in 2021 niet aan de orde geweest.

ODRA adviseert verder op aanvraag over specialistische milieu-onderwerpen, met name in het werkveld ruimtelijke ordening-milieu.

Vanwege het vertrek van de gemeentelijke milieuadviseur heeft ODRA in 2021 meer adviezen verstrekt.

De beschikbare capaciteit voor vergunningverlening en advies was ongeveer 1 fte.

Aandachtspunten

- Het kader rond vergunningen vereist formeel actualisatie. Met de komst van de Omgevingswet ligt logischerwijs de focus op het inrichten van de werkprocessen.
- Milieu-advisering door ODRA is technisch en uitvoerend van aard. Binnen de gemeente is behoefte aan meer beleidsmatige ondersteuning. In 2021 is gestart met oriëntatie hoe beide nog beter en over en weer minder kwetsbaar met elkaar te verbinden.

4 Rapportage activiteiten kaderstelling milieutoezicht en continue verbetering

De activiteiten van de gemeente richten zich op de kaderstellende taak:

- Actueel (regionaal) kader vth milieu.
- Sluitend maken beleidscyclus, borgen proces continu verbeteren.
- Kader omvat inhoudelijk alle thema's, opgavegericht (ipv regelgericht).
- Kader is volledig conform Besluit omgevingsrecht, Ministeriele regeling en kwaliteitscriteria 2.2.

In Tabel 2 Tabel 2 Activiteiten kaderstelling 2021.(blz.7) zijn de activiteiten rond kaderstelling samengevat.

Aandachtspunten

Regionaal uniform kader

- Een uniform, gezamenlijk kader is geen doel op zich, maar een voorwaarde voor een slagvaardige ODRA en onderlinge samenwerking om milieuproblemen aan te pakken en zo bij te dragen aan een prettige, veilige en duurzame leefomgeving in Rheden.
- De gezamenlijke regionale visie op toezicht en handhaving geeft een gemeenschappelijke, uniforme basis met expliciet benoemd het uitgangspunt risicogericht toezicht, in lijn met ons eigen handhavingsbeleid en de Landelijke handhavingsstrategie (LHS). Dit maakt een gezamenlijke transitie mogelijk van het van oudsher periodieke milieutoezicht naar integraal milieutoezicht, waar de grootste risico's de meeste aandacht en tijd krijgen.
- Naar aanleiding van de komst van de Omgevingswet en het rapport van de Rekenkamer is in 2021 binnen de gemeente gestart met de actualisatie van kader leefomgeving. Het regionale milieukader wordt hierin als gegeven meegenomen om aansluiting zo goed mogelijk te borgen.
- ODRA is een uitvoeringsdienst. Er zijn nadrukkelijk geen beleidstaken bij ODRA belegd om te voorkomen dat ODRA haar eigen kader moet stellen. Dit betekent dat de ODRA-partners zelf het uitvoeringsbeleid moeten opstellen. Dit blijkt in de praktijk lastig vanwege gebrek aan kennis, expertise, formatie en/of andere prioriteiten bij de partners hiervoor. In 2021 is een regionale verkenning naar meer milieusamenwerking in de regio, waarin ook dit aspect wordt meegenomen.

Sluitend maken en houden pdca-cyclus

- Belangrijk onderdeel van de pdca-cyclus zijn de jaarlijkse rapportage en het uitvoeringsprogramma. Dit jaarverslag met de jaarstukken van ODRA vormen de verslaglegging over 2021. Aandachtspunten in de jaarrapportage worden meegenomen in het volgende jaarprogramma. Dit is beschreven in het Uitvoeringsprogramma VTH 2022, met het HUP milieu 2021-2022 (vastgesteld mei 2021), het Werkprogramma ODRA 2022 en de begroting ODRA 2022.
- In het kader van integraal werken streven we naar een Wabo-breed of zelfs omgevingsrecht-breed uitvoeringsprogramma. De verschillende cyclussen maakt dit complex. Vanuit praktische overwegingen kiezen we voor een deels afzonderlijke cyclus voor het ODRA-gerelateerde milieutoezicht.

Tabel 2 Activiteiten kaderstelling 2021.

Onderwerp	Activiteiten 2021	Toelichting	Voort-gang
Actueel kader milieu-toezicht.	ODRA heeft haar Toezichtsstrategie geactualiseerd.	In 2020 hebben de partnergemeenten het regionaal kader milieutoezicht geactualiseerd. ODRA heeft dit kader in 2021 verwerkt in haar toezichtstrategie. Deze is met name meer risicogericht geworden. De toezichtsstrategie is vervolgens toegepast op de programmering van de bedrijfscontroles voor 2022.	☺
	Deelname Vakberaad milieutoezicht (deelnemers gemeenten en ODRA)	In het Vakberaad werken we in de regio samen. Samenwerking blijkt in de praktijk complex vanwege grote verschillen tussen de partners in bij ODRA belegd takenpakket (alleen basistaken, milieu-breed of Wabo-breed), ambities en agenda, (nog) aanwezige kennis en beschikbare tijd en middelen. Vanwege daarbij de coronamaatregelen zijn er slechts 2 overleggen geweest.	😐
	Verkenning meer regionale milieusamenwerking.	In 2021 is een verkenning gestart naar meer regionale milieu-samenwerking. Voor de start van ODRA in 2013 bestond er ook een sterkere, beleidsmatige milieusamenwerking in de regio (MRA). Met de komst van ODRA is de samenwerking in de uitvoering versterkt. De beleidsmatige samenwerking echter sterk verminderd.	☺
Volledig cf. regelgeving	Nvt.	In het Besluit omgevingsrecht en de kwaliteitscriteria staan bepalingen over welke informatie de diverse documenten van de pdca-cyclus moet bevatten. We richten ons intern eerst op de hoofdlijn en het sluitend krijgen van de pdca-cyclus. Via de gesloten pdca-cyclus zullen we vervolgens de ontbrekende onderdelen stapsgewijs toevoegen.	☺
Sluitend maken beleidscyclus, borgen proces continu verbeteren	Opstellen HUP 2021-2022 en jaarverslag 2019-2020.	Jaarlijks leggen we de afspraken met ODRA vast in een werkprogramma. Alle werkprogramma's van de partners samen vormen het totale werkprogramma van ODRA. Via de cyclus van begroting en jaarstukken van ODRA is de uitvoering transparant.	☺
Volledig inhoudelijk, verbinden uitvoering en beleid	ODRA heeft de controleplanning voor 2022 gemaakt mbv het besturingsmodel milieutoezicht.	Het ontwikkelde Antea-besturingsmodel verbindt de milieu-opgaves (regionaal en per partner) en beschikbare en vereiste formatie op verschillende niveau's (ODRA, gemeente, bestuurlijk, ambtelijk, inhoudelijk). Het besturingsmodel kan bovendien meer overzicht bieden over alle milieutoezichtsthema's. Het besturingsmodel helpt de ontwikkeling van meer integraal, risicogericht en opgavegericht toezicht.	☺

5 Organisatie vth-milieu

Organisatie

ODRA voert de feitelijke uitvoering van de gemeentelijke milieu-vth-taken. ODRA is een samenwerkingsverband van de gemeenten Rheden, Arnhem, Doesburg, Westervoort, Duiven, Zevenaar, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rozendaal en provincie. ODRA is daarbij een zelfstandige organisatie. In de GR-ODRA en DVO-ODRA-gemeente Rheden liggen de afspraken tussen de partners en ODRA vast. Het Dagelijks Bestuur van ODRA bestaat uit de wethouders van Renkum, Westervoort, Arnhem, Lingewaard en gedeputeerde.
Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten en provincie, waarbij de gemeente Rheden 8 stemmen heeft van de in totaal 102.

Het maken van afspraken over het jaarlijkse ODRA-werkprogramma (waarvan ongeveer 2/3 milieutoezicht) zijn gemandateerd aan de teammanager Omgevingsrecht en veiligheid en in de dagelijkse praktijk belegd bij de medewerker milieu. Partners en ODRA stemmen in het ODRA-partneroverleg ODRA-zaken inhoudelijk en organisatorisch af. De medewerker milieu is in dit overleg plaatsvervangend voorzitter en neemt namens het ODRA-partneroverleg deel aan het voorzittersoverleg van de 7 Gelderse Omgevingsdiensten.

Inwoners kunnen milieuklachten melden via het Provincieloket. De provincie stuurt de klachten door naar de juiste instantie. Wanneer een inwoner een bedrijfsgerelateerde milieuklacht indient via een MOR-melding, sturen we die door naar ODRA via het Provincieloket. Rond klachten over horeca en evenementen werken ODRA, medewerkers Veiligheid en de toezichthouders leefomgeving (BOA's) samen.

Samenwerking

Afstemming gemeente en ODRA

Medewerkers van ODRA stemmen op zaakniveau (controle, klacht etc.) wanneer nodig af met de gemeentelijke collega's en vice versa. Per taakveld (toezicht bodem, asbest, piket en bedrijven en vergunningverlening, juridisch) heeft ODRA een medewerker die contact onderhoudt met de gemeentelijke collega's op zijn taakveld. Algemene contacten en afspraken (werkprogramma) stemmen accountmanager van ODRA en de regisseur/medewerker milieu van de gemeente af. Zij organiseren verder de verbinding tussen gemeente en ODRA-collega's waar geen routine is.

Extern

We werken samen met de regiogemeenten, provincie en ODRA in diverse samenstelling samen rond de thema's energie, ondermijning en Omgevingswet. Daarnaast werken we in de regio samen op milieugebied in de Overlegstructuur Regionale Milieusamenwerking (ORM) met sinds 2020 ook een Vakberaad milieutoezicht.

ODRA werkt samen met de Waterschappen, RWS, VGGM, politie en OM. De Gelderse omgevingsdiensten werken samen binnen het zogenaamde Gelders Stelsel (van Omgevingsdiensten) en landelijk binnen de Omgevingsdiensten NL.

Aandachtspunten

- Cultuur, houding en gedrag van medewerkers van gemeente en ODRA verschillen. Dit is met name zichtbaar in zaken waarin nieuwe activiteiten van bedrijven strijdig zijn met milieuregelgeving, deels ook inherent aan verschillen tussen bouw- en milieuregelgeving.
- Samenwerking van de milieutoezichthouders van ODRA en de toezichthouders leefomgeving van de gemeente is beperkt door de vele wisselingen bij de gemeentelijke toezichthouders afgelopen jaren.

Tabel 3 Organisatie milieu- vth (activiteiten gemeente)

Onderwerp	Activiteiten 2021	Toelichting	Voort-gang
Opdracht ODRA	Vaststellen ODRA-werkprogramma 2022 en voorbereiding werkprogramma 2023.	Vanwege de komst van de Omgevingswet heeft ODRA haar PDC aangepast. In dit kader is de PDC sterk vereenvoudigd en met name het aantal controleproducten sterk teruggebracht.	☺
Archivering en toegankelijkheid milieu-informatie vth ODRA	Deelname werkgroep archivering (evenals een collega DIV van De Connectie).	De milieustukken worden sinds 1 september 2015 opgeslagen in het ODRA-systeem. Bedoeling is de stukken te archiveren in een e-depot bij het Gelders Archief. Archivering in een e-depot bleek echter juridisch en technisch veel complexer te realiseren dan gedacht. Besloten is daarom de archivering verder te regelen in samenhang met Omgevingswet en het nieuwe vth-zaaksysteem van ODRA. ODRA heeft in 2021 een Business case laten opstellen door een extern adviesbureau. Geconstateerd is dat bij ODRA onvoldoende kennis, kunde en formatie is om de archivering van vth-stukken te organiseren. Binnen de regio is discussie over de oplossing hiervan.	😐
Programma's en projecten	Deelname werkgroep PPI (programma's, projecten en innovatie).	Samenwerking binnen de reguliere vth-taken verloopt over het algemeen goed. Samenwerking binnen projecten blijkt met 11 partners in de praktijk lastig. In 2021 zijn nadere afspraken gemaakt over opstellen projectplannen, planning, voortgangs-rapportages en verantwoording. Verwachting is dat hierin nog vervolgstappen in vereist zijn, met name mbt slagvaardigheid.	😐
Mandaatbesluit en GR-ODRA	Voorbereidingen aanpassen Algemeen mandaatbesluit ODRA-gemeente Rheden ikv Omgevingswet en GR-ODRA.	Vanwege de Omgevingswet moeten het mandaatbesluit en de GR-ODRA worden aangepast. ODRA heeft met de partners beide documenten inmiddels aangepast, waarin Rheden actief heeft geparticipeerd in het traject. Het mandaatbesluit is daarbij omgezet naar een breed mandaat, wat het gebruik in de praktijk ten goede komt. Formele vaststelling volgt in 2022.	☺
DVO	Actualisatie is uitgesteld naar 2022.	De DVO's van de partners met ODRA verschillen op onderdelen storend van elkaar. De DVO's zullen ook ivm de Omgevingswet aangepast moeten worden. Besloten is dit te combineren.	😐
Samenwerking ODRA-gemeente Rheden	Doelmatigheidsonderzoek samenwerking ODRA-gemeente Rheden	In een workshop hebben medewerkers van ODRA en gemeente een gezamenlijke casus geëvalueerd. De evaluatie heeft een aantal (verbeter)afspraken opgeleverd. Zowel ODRA als gemeente werken deze afspraken uit in hun eigen organisatie, waarbij beide gebruik maken van de kansen in de implementatie van de Omgevingswet. Uitwerking volgt verder in 2022.	☺

Aandachtspunten

Rapport Commissie Van Aartsen
In het voorjaar van 2021 heeft de Commissie Van Aartsen aanbevelingen gedaan ter verbetering van het landelijke milieu-vth-stelsel. In de maanden erna zijn diverse nadere onderzoeksstukken en reacties gepubliceerd. De aanbevelingen betreffen onder andere grotere omgevingsdiensten, meer afstand tot gemeente en provincie en andere financieringsvorm. Een en ander zal ongetwijfeld effect hebben op ODRA en het Gelders Stelsel van Omgevingsdiensten.

Outcomesturing, opgavegericht werken
De Omgevingswet en opgavegericht werken vereist doorontwikkeling van de outputfinanciering/sturing naar outcomesturing. ODRA werkt hiertoe met de partners aan een programma 'Rijker verantwoorden'. Dit programma staat onder druk vanwege personeelskrapte en de focus van enkele partners op alleen uitvoering.

Informatiegestuurd toezicht
Geconstateerde overtredingen bij milieucontroles en klachtmeldingen zijn zeer divers van aard. Het nieuwe vth-zaaksysteem van ODRA (implementatie in 2020) maakt analyse van de overtredingen en klachten is mogelijk. Het informatiegestuurde toezicht wordt dan verder ontwikkeld.

Milieu-informatie
- Onder de Omgevingswet wordt niet meer gewerkt met inrichtingen, maar met milieubelastende activiteiten (mba's). Dit vereist aanpassing van het vth-zaaksysteem van ODRA. Daarnaast worden de huidige Regionale Verkeersmilieukaart (RVMK) en Risicokaart, in beheer bij ODRA, worden onder de Omgevingswet uitgebreid. Deze veranderingen bleken niet opgenomen in het implementatieplan van ODRA.
- In de diverse overheidssystemen is veel informatie voor handen. Uitwisseling tussen verschillende systemen is echter lastig, zo ook tussen ODRA en gemeente.
- De milieu-informatie is nog niet openbaar toegankelijk conform het Arhus-verdrag.

Archief milieustukken ODRA
Vertragen van het project archivering betekent dat de milieustukken nog langer niet worden gearchiveerd conform de Archiefwet. Het op orde brengen hiervan zal een nog grotere tijdsinvestering vragen.

6 Wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen

We hebben te maken met diverse wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen zoals de komst van de Omgevingswet, het verschuiven bodemtaken van provincie naar gemeente en klimaatverandering.

Omgevingswet
Activiteiten rond de Omgevingswet zijn erop gericht om bij de start in 2023 de organisatie van het milieutoezicht in ieder geval technisch aangepast te hebben aan de nieuwe wet (ict-systemen, werkprocessen, kader). Rond cultuur, houding en gedrag vraagt de Omgevingswet een verandering van houding van de toezichthouders, handhavers en adviseurs van regelgericht naar klant- en opgavegericht. (Milieu)toezicht is integraal onderdeel van het gemeentelijke programma Implementatie Omgevingswet en het programma Omgevingswet van ODRA.

Bodemtaken
Met de komst van de Omgevings¬wet per 2023 verschuiven er bodemtaken van provincie naar gemeenten. ODRA voert op dit moment de provinciale bodemtaken uit voor heel Gelderland. ODRA zal de bodemtoezichtstaken voor Rheden uit blijven voeren (verplicht basistakenpakket). Voor de uitvoering verandert er dus niets. Wel zal een en ander organisatorisch geregeld moeten worden en is onduidelijk of de gemeenten voldoend geld krijgen voor deze bodemtaken.

Klimaatverandering
Klimaatverandering zal komende jaren steeds meer aandacht en prioriteit in het milieutoezicht vereisen. Vth blijkt een effectief instrument bij het treffen van energiebesparende maatregelen door bedrijven. Het biedt ook kansen rond energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Tabel 4 Overzicht activiteiten rond wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen

Onderwerp	Activiteiten 2021	Toelichting	Voortgang
Omgevingswet	Deelname regionaal Platform Omgevingswet en bijbehorende werkgroep Toezicht	Via het Platform Omgevingswet werken we in de regio samen via het collegiaal uitwisselen van kennis en ervaring.	☺
Circulaire economie	Verkenning naar kansen en belemmeringen.	Rond circulaire economie heeft ODRA in het kader van de routekaart CE een verkenning gedaan naar kansen en belemmeringen van milieu-vth in Rheden (zie bijlage). De opgedane kennis wordt meegenomen bij de verdere ontwikkeling van CE binnen ODRA.	☺

Aandachtspunten

Omgevingswet

- De efficiency en de effectiviteit van het toezicht door ODRA is gebaat bij een uniform kader van de partners, uniforme werkprocessen en koppeling van informatiesystemen. Vanwege de grote omvang en complexiteit van de veranderingen door de Omgevingswet zijn er tussen de partners in de regio grote verschillen in aanpak (planning, techniek, beschikbare middelen, grootte van gemeente etc.). Dit speelt in heel Nederland. Vanuit de VNG (samen met rijk en provincie) is in 2020 een programma gestart om regionale samenwerking te ondersteunen.

Klimaatverandering

- Er komen steeds meer (landelijke) energievoorschriften, zoals energieprestatie-eisen voor gebouwen, installatie-eisen etc. De scheiding tussen toezicht op de bouw- en milieuregelgeving, respectievelijk uitgevoerd door ODRA en gemeente, wordt daarin steeds diffuser. Dit vereist nadere werkafspraken om te voorkomen dat er zaken dubbel gecontroleerd worden dan wel tussen wal en schip belanden.
- Het reguliere toezicht bij individuele bedrijven leent zich niet zomaar voor toezicht rond klimaatonderwerpen. Projectmatig en gebiedsgericht toezicht lijkt hiervoor meer geschikt.
- Gezien het specialistische karakter van de energieregelgeving is samenwerking in de regio en met ODRA efficiënt en effectief. Partners verschillen echter sterk in mening over de aanpak rond bedrijven (wortel en stok). Dit beperkt de slagvaardigheid en vertraagt de expertise-ontwikkeling van ODRA.
- Binnen De Groene Metropool-regio zijn diverse (beleids)initiatieven ikv klimaatverandering. Verbinding hiermee biedt kansen in het vth-werkveld.

Asbestdaken

Met het verwerpen van het asbestdakenverbod is het gezondheidsrisico van asbestdaken niet verdwenen. In de gemeente Rheden liggen naar schatting nog ruim 1000 asbestdaken, meest op kleine schuurtjes. Met het huidige tempo van saneren van ongeveer 60 per jaar zal het nog zeker 15-20 jaar duren voor Rheden vrij is van asbestdaken.